

פרשת בלק

ויגר מואב מפני העם מאוד (כב, ג)

ויגר מואב מפני העם מאוד

מעיון הפרשה נראה שבלק היה רשע גדול מבלעם, שכן חפץ היה להשמיד את העם ולאבדו, ואילו בלעם לא ניאות לעשות דבר מה ללא רשותו והסכמתו של השי"ת, והיה נצרך בלק לשכנעו רבות בכסף וזהב שיבא לקיים משאלתו.

ויש לתמוה מהא דמצינו (בהוריות י, ב) דבזכות קרבנותיו של בלק זכה ויצאו ממנו רות, ולא מצינו כן גבי בלעם, הרי דמבואר דבלק היה טוב יותר לישראל מבלעם עד שזכה שתצא ממנו רות, והאיך יתכן הדבר.

ונראה, דמהאי קרא דכתיב ויגר מואב מפני העם מאד נראה כי כל מעשיו של בלק שנעשו כלפי ישראל לא היו ממידותיו המושחתות שחפץ היה להשמידם, אלא שהוא חשש ופחד ממלחמה עמהם, ולכך חפץ היה להורגם, אמנם בלעם עשה כן בשביל בצע כסף, ודבר זה הוכיח על מדותיו המושחתות וכל יתר החסרונות שאמרו עליהם (בסנהדרין צ, א) דאין להם חלק לעולם הבא, ולכך היה גרוע אף מבלק.

ויתרה מכך מצינו באבות (פ"ה י"ט) עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע שאמר אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב, ואף דמצינו שם שרבי יוסי בן קסמא אמר אם אתה נותן לי מלא ביתו כסף וזהב, יעו"ש.

אלא דרבי יוסי לא תבע שמגיע לו הדבר אלא אף אם יתנו לו מיוזמתם אין שוה לו הדבר, ואף שבכסף זה היה בונה מקומות תורה נוספים, נראה כי עדיף המגורים במקום שיש בו כבר תורה מלבנות מקומות רבים של תורה במקום אחר, אבל בלעם שהיה מושחת במידותיו דרש את הכסף כדבר המגיע לו, וזוהי רשעותו שגדולה משל בלק.

מקור: רבי חיים קנייבסקי שליט"א